

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

FILOZOFIJA

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE

šk. god. 2022./2023.

Ispitna knjižica 1

FIL.49.HR.T.K1.16

49996

Način **označavanja odgovora** na listu za odgovore:

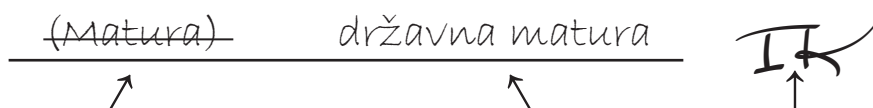

Način **ispravljanja pogrešaka** na listu za odgovore:

Prepisan točan odgovor **Paraf (skraćeni potpis)**

Način **ispravljanja pogrešaka** na listu za čistopis:

Precrtan pogrešan odgovor u zagradama **Točan odgovor** **Paraf (skraćeni potpis)**

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte **sve** upute i **slijedite ih**.

Ne okrećite stranicu i **ne rješavajte** zadatke dok to **ne odobri** voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na **sve** ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **150** minuta **bez stanke**.

Zadatci se nalaze u **dvjema** ispitnim knjižicama.

Redoslijed rješavanja birajte **sami**.

Dobro **rasporedite** vrijeme kako biste mogli riješiti **sve** zadatke.

Ispred svake skupine zadataka **uputa** je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj **neće** bodovati.

Na **2.** stranici ove ispitne knjižice prikazan je **način označavanja** odgovora i način **ispravljanja pogrešaka**.

Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti **paraf** (isključivo **skraćeni** potpis, a **ne puno** ime i prezime).

Upotrebljavajte **isključivo kemijsku** olovku kojom se piše **plavom** ili **crnom** bojom.

Kada riješite zadatke, **provjerite** odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima **16** stranica, od toga **3** prazne.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan točan**.
Točne odgovore morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.
Točan odgovor donosi **jedan bod**.

1. Koji je filozofski problem **u središtu interesa** filozofa **miletske** škole?

- A. moral
- B. čovjek
- C. politika
- D. kozmos

(1 bod)

2. Kako se naziva ontološko stajalište **suprotno materijalizmu**?

- A. idealizam
- B. panteizam
- C. voluntarizam
- D. determinizam

(1 bod)

3. Kako se naziva **teorija istine** koju je zastupao **Aristotel**?

- A. teorija odraza
- B. teorija adekvacije
- C. teorija koherencije
- D. pragmatička teorija

(1 bod)

4. Što je prema Davidu Humeu **temelj svih** ljudskih zaključivanja o činjenicama?

- A. iskustvo
- B. intuicija
- C. osjećaj
- D. volja

(1 bod)

5. Koji je filozof zahtijevao **odbacivanje tradicionalnoga** morala i prevrednovanje **svih** vrijednosti **s onu stranu** dobra i zla?

- A. Friedrich Nietzsche
- B. Immanuel Kant
- C. John Stuart Mill
- D. Sokrat

(1 bod)

6. Koji je filozof zastupao tezu prema kojoj onaj **tko zna** što je **dobro**, **taj i čini** dobro te kako je **zlo moguće** samo **iz neznanja**?

- A. Demokrit
- B. Heraklit
- C. Seneka
- D. Sokrat

(1 bod)

7. Kako glasi Kantov **kategorički imperativ**?

- A. Radi tako da maksima tvoje volje uvećava tvoju ugodu.
- B. Radi samo prema onoj maksimi koja je sukladna zakonskim propisima.
- C. Radi samo prema onoj maksimi koja ne šteti drugomu i koja uvećava tvoju korist.
- D. Radi samo prema onoj maksimi za koju ujedno možeš htjeti da tvojom voljom postane opći zakon.

(1 bod)

8. Koji je od navedenih filozofa smatrao da bi **ukidanje privatnoga** vlasništva omogućilo **razotuđenje čovjeka**?

- A. Arthur Schopenhauer
- B. Friedrich Nietzsche
- C. Jeremy Bentham
- D. Karl Marx

(1 bod)

9. Koji je filozof, **utemeljitelj liberalnoga** političkog učenja, zagovarao tezu da **država** treba **štititi pravo pojedinca** na život, slobodu i vlasništvo?

- A. John Locke
- B. John Rawls
- C. Karl Marx
- D. Niccolò Machiavelli

(1 bod)

10. Kojim je **pojmom** Hannah Arendt nazvala **temeljne ljudske djelatnosti**:
rad, proizvodnje i djelovanje?

- A.** „vita activa”
- B.** „homo faber”
- C.** „homo ludens”
- D.** „vita contemplativa”

(1 bod)

II. Zadatci povezivanja

U sljedećim zadatcima **svaki** sadržaj označen **brojem povežite** samo s **jednim** odgovarajućim sadržajem koji je **označen slovom**.

Dva sadržaja označena **slovom ne mogu** se povezati.

Točne odgovore morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.

Svaki **točan** odgovor donosi **jedan bod**.

11. Svakoga navedenog **filozofa povežite** s odgovarajućom **ontološkom koncepcijom**.

1. Aristotel
2. Arthur Schopenhauer
3. Georg W. F. Hegel
4. Ruđer J. Bošković

- A. voluntarizam
- B. dijalektika
- C. dinamistički atomizam
- D. relativizam
- E. subjektivni idealizam
- F. teleologija

(1 bod)

12. Svaki navedeni **pojam povežite** s njegovim **značenjem**.

1. imanentno
 2. a posteriori
 3. a priori
 4. transcendentno
-
- A. ono što nadilazi iskustvo
 - B. spoznato neovisno o iskustvu
 - C. svojstveno biću
 - D. intersubjektivno svojstvo
 - E. spoznato na temelju iskustva
 - F. spoznato na temelju intuicije

(1 bod)

III. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite **kratkim** odgovorom (riječju, s **nekoliko** riječi ili **jednostavnom** rečenicom).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u **ovoj ispitnoj knjižici**.

Svaki **točan** odgovor donosi **jedan bod**.

13. Koje **dvije** supstancije **razlikuje** René Descartes u svojoj dualističkoj metafizici?

(1 bod)

14. Pozorno **pročitajte** iskaz.

„Ono što proturječi srcu ne ulazi u glavu.”

Kako se prema Arthuru Schopenhaueru **naziva primarna** ontološka i spoznajna **moć** sadržana u navedenome **iskazu**?

(1 bod)

15. Koji je novovjekovni epistemološki **pravac** sustavno **razvio** John Locke svojom **kritikom urođenih ideja**?

(1 bod)

16. Kako se **naziva metoda** u filozofiji Georga W. F. Hegela kojom je on **objasnio zakonitost** svega što **jest** i jedinstvo **u proturječjima**?

(1 bod)

17. Što se prema Immanuelu Kantu **jedino** može smatrati **dobrim po sebi bez** ikakvih **ograničenja**?

(1 bod)

18. Što je prema J. J. Rousseauu temeljni **izvor** moralnih i političkih **nejednakosti** među ljudima?

(1 bod)

IV. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite s **nekoliko** rečenica, **jasno** i **sažeto**, usmjeravajući se na ono što je **bitno** za zadatak.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u **ovoj ispitnoj knjižici**.

Točan odgovor donosi **jedan, dva ili tri boda**.

- 19.** Ukratko objasnite na koji se **način prosuđuje** ispravnost moralnoga djelovanja **prema etici vrlina, deontološkoj etici i konzekvencionalističkoj etici**.

1. etika **vrlina**: _____

(1 bod)

2. **deontološka** etika: _____

(1 bod)

3. **konzekvencionalistička** etika: _____

(1 bod)

20. Ukratko objasnite **ulogu i vrline triju staleža** u Platonovoj idealnoj državi.

1. **prvi** stalež: _____

(1 bod)

2. **drugi** stalež: _____

(1 bod)

3. **treći** stalež: _____

(1 bod)

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica